

Zamecki, Stefan

Florian Znaniecki Colloquium "Rzeczywistość Kulturowa: poznanie i działanie"

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 53/3-4, 409-410

2008

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

FLORIAN ZNANIECKI
COLLOQUIUM RZECZYWISTOŚĆ KULTUROWA:
POZNANIE I DZIAŁANIE

W dniu 19 czerwca 2008 r., w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie, odbyło się plenarne posiedzenie Komitetu Naukoznawstwa przy Wydziale I PAN, połączone z konferencją poświęconą 50. rocznicy śmierci Floriana Witolda Znanieckiego (ur. 15 stycznia 1882 r. w Świątnikach na Kujawach – zm. 23 marca 1958 r. w m. Urbana, Illinois, USA) – jak stwierdziła w zaproszeniu na tę konferencję Przewodnicząca Komitetu Naukoznawstwa PAN, prof. dr hab. Urszula Żegleń – „wybitnego socjologa polskiego, klasyka myśli naukoznawczej i jednego z twórców dziedziny naukoznawstwa”. Konferencja została zorganizowana przez Komitet Naukoznawstwa PAN i Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego.

W toku obrad wygłoszono w dwóch sesjach następujące referaty: I: prof. dra hab. Stanisława Borzysza (Warszawa): *Filozoficzne założenia kulturalizmu*; prof. dra hab. Jerzego Mikułowskiego-Pomorskiego (Kraków): *Rzeczywistość kulturowa i jej fragmentaryzacje*; prof. dr hab. Elżbiety Hałas (Warszawa): *Socjologia kulturowa: tradycja i nowe perspektywy*; dra Przemysława Kisiela (Kraków): *Socjologia sztuki wśród nauk o kulturze*; II: prof. dra hab. Władysława Markiewicza (Warszawa): *Proces narodotwórczy i koncepcja narodu*; prof. dra hab. Adama Chmielewskiego (Wrocław): *Spoleczne role uczonych dawniej i dziś*; prof. dra hab. Janusza Goćkowskiego (Pułtusk, Wrocław): *Floriana Znanieckiego „technologia społeczna” jako terapia „cywilizacji zachodniej” i metoda konstrukcji „cywilizacji przyszłości”*; dr Marceliny Zuber (Wrocław): *Floriana Znanieckiego wizja nauki o nauce a współczesne nurty socjologii wiedzy i poznania naukowego*; dr hab. Grażyny Woronieckiej (Warszawa, Olsztyn): *Od socjologii humanistycznej Floriana Znanieckiego do socjologii interpretatywnej*. Natomiast nie zostały wygłoszone dwa wcześniej zgłoszone referaty, a mianowicie: prof. dra hab. Krzysztofa Zamorskiego: *Zagadnienie kultury w refleksji pierwszej i refleksji krytycznej o dziejach* oraz dra hab. Cezarego J. Olbromskiego: *Intencjonalność działania społecznego – kontekst Verstehen. Polemika z Maxem Weberem i Florianem Znanieckim*. Po każdej sesji dyskutowano problemy poruszone w referatach.

Konferencja ta, w ocenie niżej podpisanego, była ważnym wydarzeniem w przypomnieniu osiągnięć Znanieckiego – zgodnie z tytułowym przesłaniem konferencji. Szkoda jednak, że wśród referatów nie znalazł się żaden autorstwa historyków nauki (historyków dziedziny nauka). Nawiasem mówiąc, z grona

tych ostatnich były na sali obrad tylko dwie osoby (doc. dr hab. Andrzej Bieracki i niżej podpisany).

W kontekście tej uwagi, przypomnę, że – począwszy od lat przynajmniej 20. XX wieku – właśnie za sprawą Floriana Znanieckiego, Tadeusza Kotarbińskiego, Stanisława i Marii Ossowskich, a także wielu innych polskich naukowców, historia nauki (historia dziedziny nauka) do dziś bywa uważana za jedną z dyscyplin składających się na naukoznawstwo. Trudno też zaprzeczyć, że historia nauki uzyskała status metanauki **instytucjonalnie** niezależnej od pozostałych metanauk składających się na naukoznawstwo¹. Jednak stwierdzenie to nie uchyla merytorycznej więzi pomiędzy metanaukami w ramach naukoznawstwa.

W toku dyskusji poruszono m.in. problem recepcji poglądów Znanieckiego na Zachodzie i w Polsce. Z kolei autor tego komunikatu podniósł problem recepcji w Polsce rozprawy Znanieckiego *Przedmiot i zadania nauki o wiedzy*², tak ważnej dla historyków nauki i filozofów nauki. Do niedawna polscy historycy nauki, a w pewnej mierze też filozofowie nauki, szerzej nie wypowiadali się na temat tej rozprawy³. Spośród referentów tylko dr Zuber zbliżyła się w swym referacie do problematyki zawartej w rozprawie Znanieckiego.

Można sądzić, że referaty wygłoszone podczas konferencji zostaną opublikowane w kolejnym zeszycie „Zagadnień Naukoznawstwa”.

Przypisy

¹ S. Z a m e c k i: *Historia dziedziny nauka*. „Zagadnienia Naukoznawstwa” 2000 zesz. 2–3 s.151–165.

² F. Z n a n i e c k i: *Przedmiot i zadania nauki o wiedzy*. „Nauka Polsk. Jej potrzeby, organizacja i rozwój” 1925 tom V; po raz drugi rozprawę tę opublikował kwartalnik „Zagadnienia Naukoznawstwa” 1976 zesz. 1 s.3–55; wreszcie w przekładzie Christophera K a s p a r k a na język amerykański ukazała się pod tytułem *The Subject Matter and Tasks of the Science of Science*. W: *Polish Contributions to the Science of Science*. Edited by Bohdan W a l e n t y n o w i c z. PWN – Polish Scientific Publishers Warszawa, D. Reidel Publishing Company Dordrecht: Holland / Boston: USA / London: England 1982 s. 1–81. Por. też J. S z a c k i: *Znaniecki*. Warszawa 1986. Wiedza Powszechna.

³ S. Z a m e c k i: *Na marginesie rozprawy: Florian Znaniecki: Przedmiot i zadania nauki o wiedzy*. „Nauka Polska. Jej potrzeby, organizacja i rozwój” 1925 tom V. „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2006 nr 2 s.211–239.